

նող զոյգերը կը տարանջատէ մէկը՝ մէկ բեւեռ, միւսը՝ միւս բեւեռ կը մղէ. առաջին այս բաժանումէն յառաջ եկած երկու նոր բջիջներու մէջ — տարօրինակ բան — կը դանենք միայն 24 քրոմոզոմ փոխանակ՝ 48ի. բոլոր նմանները իրարմէ սրդողած, հեռացած են:)

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀՐՅԱՆ. — ահա իր տեսակին մէջ միակ այդ բջիջն է որ կը վերածուի արու սերմնակենսիկին:

Այս երեւոյթին համարժէք երեւոյթ տեղի կ'ունենայ նաեւ էդին սեռային բջիջներուն մէջ և յառաջ եկած միաբջիջ ձուիկը, ան ալ, կը պարփակէ որոշ թիւին կէտ չափովը քրոմոզոմ, ('մարդու պարագային՝ 24 հատ իրարու աննման քրոմոզոմներ:')

Ուրեմն արու և էգ սեռային բջիջները, իրարու հետ զուգաւորուելէ առաջ, քրոմոզոմներու սովորական թիւին ճիշդ կէսը ունին: Իրարու հետ միախառնուելէ, բեղմնաւոր սաղմը կազմելէ վերջ է որ քրոմոզոմներու նմանները իրարու դիմաց կուզան եւ նախկին թիւը կը վերահաստատուի:

Սաղմին մէջ զոյգ և նման քրոմոզոմներէն մէկը կուզայ արուին կողմէն եւ կը բերէ հայրական բաժինը, 'իւսը՝ էգին կողմէ եւ կը բերէ մայրական բաժինը:

Բեղմնաւորութիւնը կանխող այդ երեւոյթը — այսինքն նման քրոմոզոմներու բաժանումը իրարմէ — կը կոչուի *réduction chromatique*: Եւ այս երեւոյթը բացարձակապէս ընդհանուր է բուսական թէ կենդանական աշխարհին մէջ. գերագոյն հասունութեան բոպէին սեռային բջիջները, երկուսեք, կը կիսեն իրենց քրոմոզոմներու գումարը, բայց բեղմնաւորութիւնը կը միացնէ եւ կ'ամբողջացնէ անոնց թիւը:

Հոդ պէտք է փնտոել ահաւասիկ ժառանգականութեան կծիկին ծայրը:

(5)

Փ. ՄԱՆԱՍՍՐ

ՊԱՐՊԵՑԷՔ ԶԵՐ ԱՂԻՔՆԵՐԸ. — Հին կուրաղետապը իետեւանքն է լայնաղիին բորբոքման, որ անշամար անցած է: Այդ բորբոքումն ալ իետեւանքն է պնդութեան: Իսկ պնդութիւնը իետեւանքն է աղիքները պարպելու զանցառութեան: Ուստի, մայրե՛ր, մի թողուք որ ծեր երախաները պնդութիւն ունենան: Սորվեցուցէք եթէ ոչ ամէն նաշէ յետոյ, գոնէ օրը մէկ անգամ փորը պարպելու պարտականութիւնը:

ՏՔԹ. ՓՈՇԵ